

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950105

ชื่อโครงการ : การศึกษาความยั่งยืนของโฮมสเตย์ในอีสานใต้

ชื่อนักวิจัย : ชลิดา รินทร์พรหม, เปรมฤดี ชลังวิเชียร, พิธาน พงศ์นุรักษ์
วิทยาลัยนครราชสีมา

E-mail Address: chalidanand@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 – 31 พฤษภาคม 2550

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการกำหนดดัชนีชี้วัดความยั่งยืนของโฮมสเตย์ในอีสานใต้ วัตถุประสงค์อีกสามประการได้แก่ การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในอีสานใต้ และการศึกษายุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้เพื่อความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน พื้นที่การวิจัยคือ 6 จังหวัดในภาคอีสานตอนใต้ซึ่งเป็นดินแดนติดต่อกันของ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ประชากรโฮมสเตย์หมู่บ้านที่ดำเนินการโดยชุมชนจำนวน 27 แห่ง กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมายจำนวน 9 แห่ง และประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยว และเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ กลุ่มตัวอย่างสุ่มตามความเหมาะสมของสถานการณ์ จำนวน 95 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิธีการมีส่วนร่วม วิธีการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง และ การสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการศึกษาสามารถตอบคำถามการวิจัยทั้ง 4 ข้อและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 4 ข้อเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผลการศึกษาดัชนีชี้วัดความยั่งยืนของโฮมสเตย์ในอีสานใต้สามารถกำหนดดัชนีชี้วัดความยั่งยืนของโฮมสเตย์ทั้งสิ้น 52 ดัชนี ภายใต้ 10 องค์ประกอบหลัก ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ผลการศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในระดับปานกลาง ประเด็นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจระดับมากที่สุดคือบรรยากาศไม่ตรีของเจ้าของบ้านและชุมชน

ประเด็นที่จัดอยู่ลำดับต่ำที่สุดคือการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก ซึ่งนักท่องเที่ยวพึงพอใจในระดับน้อย นักท่องเที่ยววัยผู้ใหญ่ไทยมีความพึงพอใจในระดับมาก ขณะที่นักท่องเที่ยววัยรุ่นไทยและวัยรุ่นต่างชาติมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ขณะที่ภาพรวมของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวพบว่า ความต้องการสำคัญของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์มี 5 ประการ ในจำนวนนี้สามประการแรกเป็นความต้องการทางกายภาพ ซึ่งจัดเป็นความต้องการขั้นต่ำสุดเมื่อเทียบกับลำดับความต้องการของมาสโลว์ และความต้องการที่เหลืออีกสองประการหลังเป็นความต้องการขั้นสูงเพื่อสนองตอบความต้องการด้านความรู้และความเพลิดเพลินใจ ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในอีสานใต้สามารถกำหนดรูปแบบการพัฒนาของโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในอีสานใต้ 7 ประการ ซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และสุดท้ายผลการศึกษาศาสามารถกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้เพื่อความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประการ คือ การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติ ที่เชื่อมโยงสามประเทศที่มีดินแดนติดต่อกับอีสานใต้ ได้แก่ เส้นทางจากจำปาศักดิ์ในตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวผ่านอีสานใต้ไทยประเทศไทย แล้วต่อไปยังประเทศกัมพูชา และประการที่สองคือการร่วมมือกันของทั้งสามประเทศในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์ให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและได้มาตรฐานบนเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยนี้คือ ผลการวิจัยจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหากข้อมูลจากโฮมสเตย์กลุ่มตัวอย่าง 4 ใน 9 แห่ง ครบถ้วนกว่านี้ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์จะได้จากนักท่องเที่ยวในกลุ่มโฮมสเตย์ตัวอย่างทั้งหมด 9 แห่งโดยวิธีการตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปมีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ กลยุทธ์ด้านการตลาดสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์ และการสร้างเครือข่ายโฮมสเตย์ทั่วประเทศไทย ข้อเสนอแนะสุดท้ายที่สำคัญอย่างมากสำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์คือการทบทวนดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยให้สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำหลัก : โฮมสเตย์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดัชนีชี้วัดความยั่งยืน อีสานใต้

ABSTRACT

Project Code: RDG4950105

Project Title: Study on Sustainability of Homestay in the Lower Northeastern Part of Thailand

Investigators: Rinprom C., Khlangwichian P., Pongnurak P.,
Nakhonratchasima College

E-mail Address: chalidanand@yahoo.com

Project Duration: 1 June 2006 – 31 May 2007

The research has 4 main objectives: 1) to determine indicators for homestay sustainability, 2) to study the satisfaction and needs of homestay-experienced tourists, 3) to construct a model of sustainable homestay in the lower northeastern part of Thailand and 4) to study cooperative strategies in developing tourism linkages among neighboring countries. The investigated area covers six adjacent provinces, i.e., Ubonratchathani, Sisaket, Surin, Buriram, Nakhon Ratchasima and Chaiyaphum. Fieldwork data were collected by structured interview in 9 homestay samples of 27 homestay population. The 5 focus groups of 95 subjects, consisting of 74 tourists, 5 tour leaders and 16 homestay hosts, are also investigated in the field. The research findings are as follows: the sustainable homestay requires 10 characteristics with 52 indicators, the overall satisfaction of tourists is at moderate level. All groups agree to put on their most satisfaction on the hospitality of the hosts. There are 5 components to satisfy tourist's needs and that of a model of sustainable homestay which consists of 7 characteristics. The nature and culture travel route starting from Laos through the lower northeastern part of Thailand and ending up in Cambodia is feasible to be cooperatively developed. In addition, the establishment of standard homestays with a great variety of local resources along the travel route will attract both domestic and international tourists. Suggestions are given here for further research in

marketing and public relations to pursue sustainability of homestay in Thailand, and the indicators for Home stay Standard Thailand are strongly recommended to be revised due to lack of some practices of sustainable tourism.

Keyword : Homestay Sustainable Tourism Indicators for Sustainable Tourism

Lower Northeastern Part of Thailand